

LỰA CHỌN VÀ NÊU LUẬN ĐIỂM

I – BÀI TẬP

1. Bình luận truyện ngụ ngôn *Người mù sờ voi* (Xem sách giáo khoa, trang 38).
2. Hãy nêu suy nghĩ về việc "cho" và "nhận" ở đời.
3. Bình luận truyện ngụ ngôn *Đeo nhạc cho mèo*.
4. Phân tích giá trị nhân đạo của truyện ngắn *Vợ nhặt* (Kim Lân).

II – GỢI Ý GIẢI BÀI TẬP

1. Bài tập này luyện các cách lựa chọn luận điểm và nêu luận điểm. Trước khi lựa chọn luận điểm, học sinh cần phải nêu được các luận điểm có thể đặt ra về truyện này, lưu ý về sự khác biệt của truyện *Người mù sờ voi* so với truyện *Thầy bói xem voi* quen thuộc của Việt Nam. Các luận điểm có thể được lựa chọn là :

– Truyện *Người mù sờ voi* có nhiều điểm giống với truyện *Thầy bói xem voi*, nhưng lại có sự khác biệt quan trọng, thể hiện ở lời cảm khái của nhà vua :

*Người mù thì rất đông
Còn voi chỉ có một
Ai cũng cho mình đúng
Đúng sai thật bất đồng.*

Người mù là những người thiếu khả năng nhìn nhận sự vật một cách toàn diện. Còn voi tượng trưng cho thế giới sự thật, đối tượng nhận thức của con người ;

nó có nhiều bộ phận khác biệt nhau rõ rệt, do đó "những người mù" không dễ nhận thức nó toàn bộ. "Những người mù" do có hạn chế bẩm sinh là không nhìn thấy được toàn bộ sự thật, nhưng chẳng có ai ý thức được khuyết tật (hạn chế) của mình, cho nên đã cãi nhau, không ai chịu ai ! Cái bi đát của những người mù trong truyện là không biết rằng mình "mù", tức là nhận thức bị hạn chế. Nếu những người mù kia biết được mình "mù", thì họ phải dựa vào người khác để bổ khuyết cho sự thiếu hụt của mình, lúc đó thay vì sự cãi nhau, họ sẽ hợp tác với nhau để tìm hiểu sự thật.

– *Người mù sờ voi* là bi kịch của những người mù mà không biết là mình "mù", khiến cho những người mù vốn đã chủ quan, phiến diện lại càng chủ quan, phiến diện hơn, ít khả năng biết lắng nghe người khác và hợp tác với người khác.

Do đó, nếu những người mù biết mình "mù" thì sự dốt nát, kém cỏi của họ được giảm bớt, ngược lại, nếu họ không ý thức được điều này thì sự dốt nát, kém cỏi của họ càng tăng lên.

Người mù trong truyện tượng trưng cho một phần nhân loại thiếu khả năng nhận thức thế giới một cách toàn diện, mang đầy tính chủ quan, và không ý thức được sự hạn chế của mình. Do đó, *Người mù sờ voi* là một truyện ngụ ngôn về nhân loại. Mỗi người chúng ta, lúc này, lúc khác đều có thể rơi vào tình huống "người mù sờ voi".

2. Đề này yêu cầu học sinh nêu suy nghĩ về mối quan hệ giữa "cho" và "nhận" ở đời. Hãy giải thích "cho" và "nhận" là gì, mối quan hệ giữa "cho" và "nhận" như thế nào. Có người chỉ thích "nhận", không thích "cho". Có người chỉ hô hào "cho" mà xem nhẹ phần được "nhận" của người cho. Có người hiểu "cho" và "nhận" thô thiển như việc làm công và được trả lương. Kì thực "cho" và "nhận" liên quan mật thiết với nhau : trong "cho" đã được "nhận", "cho" và "nhận" không tách rời. Người mẹ đẻ con, nuôi con, chăm con là "cho" nhưng cũng là "nhận", vì đứa con mang lại niềm vui, hạnh phúc. Người thầy giáo dạy học trò là "cho", nhưng đồng thời "nhận" được sự yêu quý, lòng kính trọng của học trò,... Việc "cho" càng nhiều thì sự "nhận" càng nhiều. Theo quan điểm này thì "nhận" và "cho" là hai mặt gắn bó không tách rời như cây xanh hấp thụ ánh sáng để quang hợp, hút khí cacbonic và giải phóng ôxi. Người bỏ công học tập và đọc sách nhiều thì thu được kiến thức sâu sắc, phong phú. Người lười biếng học tập (không muốn cho) thì kết quả nhận sẽ không có gì.

Trong quan hệ giữa người với người, nếu mình đem lòng yêu mến đồng loại, đồng loại sẽ đáp lại bằng tình yêu. Nếu mình làm việc ác sẽ chuốc lấy ác cảm. "Cho" và "nhận" là một quan hệ nhân quả sâu sắc của nhân sinh.

3. *Đeo nhạc cho mèo* là một truyện ngụ ngôn nói về quan hệ giữa nói và làm. Nói thì dễ mà làm thì khó, nhất là làm các việc nguy hiểm. Nói dễ vì chỉ dựa vào cái lí trừu tượng, nhưng xa thực tế, không tính đến các điều kiện cụ thể. Còn làm thì khó vì phải đương đầu với nguy hiểm, khó khăn.

Có những kẻ thông thái trên cửa miệng, nhưng bất tài trong thực tế. Những đề nghị của họ xem ra hợp lí, có ích, mà thực tế không thể làm được, không có giá trị thực tế.

Cần phải từ bỏ những lời thông thái vô bổ của những người xa thực tế. Hãy xuất phát từ thực tế để nêu lên những ý kiến thiết thực.

Truyện *Đeo nhạc cho mèo* còn có ý nghĩa đả kích một loại người chỉ biết đề xuất việc cho người khác làm, bất kể lợi hay hại, còn mình thì từ chối không làm việc ấy. Họ kêu gọi dũng cảm hi sinh, nhưng bản thân mình thì né tránh, đùn đẩy các công việc nguy hiểm cho người khác.

4. Giá trị nhân đạo của truyện *Vợ nhặt* biểu hiện ở các điểm sau :

- Đề cao sức mạnh của khát vọng sống và khát vọng hạnh phúc của con người.
- Đề cao giá trị con người giữa thời điểm nạn đói năm 1945.
- Tin vào khát vọng lương thiện của con người.
- Tình yêu cuộc sống rất tự nhiên gắn bó với nhu cầu giải phóng dân tộc.